

ՀԱՐԱՐԱԹԵՐԻԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՐԾԱՆԻԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ 20 ՅՈՒՆԻՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պատկերային համալսարանը, որ
Երևանի քաղաքում է գտնվում, 1860 թվ.
հունիսի 1-ին հիմնադրվեց, 4 օրսերը և 1 շաբա-
թերը :
Տարեկան դիմ. 4. Գումար 180 ղր.
" " " " " " 10 ղր.
" " " " " " 90 ղր.
" " " " " " 5 ղր.
Ինքնաբերական բուհի գին
Տարաբարերը 60 ղր.
Օրսերը 20 "

Պատկերային համալսարանը, որ
Երևանի քաղաքում է գտնվում, 1860 թվ.
հունիսի 1-ին հիմնադրվեց, 4 օրսերը և 1 շաբա-
թերը :
Տարեկան դիմ. 4. Գումար 180 ղր.
" " " " " " 10 ղր.
" " " " " " 90 ղր.
" " " " " " 5 ղր.
Ինքնաբերական բուհի գին
Տարաբարերը 60 ղր.
Օրսերը 20 "

պետի երեք, չառ երկրային բան : Վե-
րեւի որ խաղաղական շինութեան մէջ
Բրուսիայ առեւտրային անտարրերու
թիւնը եւ հիմա ալ Ռուսիայ արեւել
եան միտումները քաղաքներու գիտ-
մամբ ունեցած զգուշութիւնը Վաղ-
դիկ կարծեցնել կուտան որ խաղա-
կան կամ տաճկական տաղանայի մը
մէջ Բրուսիա կրնայ ուղղակի կամ ան-
ուղղակի իրեն համաժողով ըլլալ : Աս-
կայն եթէ թաղային Վերլինն գըր-
ուածն ստոր է, Վաղդիկ այս ակն
կալութիւնն երեւակայական է, մանա-
ւանդ որ թիւյլ իր արքունիքնայ մի-
ջոյն իրաւ յեղեղակի գիւղ մը բռնած
է, եւ առանց քաղաքական կապերու,
կամ Վաղդիկն կայսեր լեզուով խո-
սելով, « ազաւ գործողութեան » իր
շահերուն փորձն ընելու զբաղած է :
Իսկ Բրուսիա իր հիւսիսային հզօր
գրաւորն դաշնակցութիւնը թողով
Վաղդիկ հետ միանալու համար, պէտք
է որ այս վերլինն իր Բրուսիան սահ-
մաններն ընդարձակելու որ եւ է դա-
ղափար իր քաղ. թողութեան անհի-
տաւորն քաղաքականութիւնն մը բըռ-
նէ, որպէս զի իր կառավարութեան մը
ընդ կառավարելու չափ : Այդպէս է որ
բրուսիայի Բրուսիայ վրայ չափազանց
սէր չունին, եւ ի վերջոյն իս-
թովիայ եւ Վրուսիան մէջ իրենց
ազդակից գերմանացւոյ ընդունին եւ
ազդութեան վրայ Ռուսիայ կողմնէ
ի գործ դրուած խառնութիւններն ալ
պատճառներ կուտան Վրուսիայ կայս-
րութեան մը բարեկամութեան վրայ
կառավարելու : ասկայն ոչ միայն Բրու-
սիայ արքունիքը, ազնուապետութիւ-
նը, այլ եւ Ռուսիայի արքունիքն ուր
Ռուսիայ դաշնակցութեան դաղա-
փարով մը ստորդրուած են, նոր եւ ա-
նըստող յարաբերութիւններ հա-
տառելու բնականաբար կը փարանին :
Ասկէ դատ Վերլինն արքունիքը վըր-
նար այս իրողութեան ալ աչք դրել,
որ Վաղդիկ միջոցաւ բարեկամական
տաղանայութիւններ կրնէ, այնչափ
չափազանց իր զինուորական պատրաս-
տութիւնները կը շարունակէ եւ արեւ-
ելեան սահմանները կամայորն սը
նոյն իսկ ձեռնուան մէջ ալ բերդե-
րու շինութիւնն ու նորոգութիւնը
շարունակ առաջ կը տանին : Զեռն-
ապէս Բրուսիա ալ պատերազմական
փութաշնորհութիւնը չգաղ. քեցնելու,
եւ ինք ալ զինուորական օրէնքը բար-
ւոյնը, զորութիւնը շտապելու կտակ
յայտնելէ դատ, երկրամիջոցներուն
ընդհանուր վիճակը քննելու հրաման
կուտայ, որպէս զի պատերազմի փա-
մանակ լաւ օգուտ կարենայ քաղել
անոյցմէ, եւ բերդերն աչքն անցնե-
լով պէտք ընդ շինութիւնները կրնէ :
Իսկ Ռուսիա անցեալ տարուէն
մինչեւ հիմայ իր արեւմտեան գաւառ-
ները 225,000 զօրը լցուցած է : Եւս-
չափ զօրաց ներկայութիւնը զինուո-
րական եւ քաղաքական մեծ կարեւո-
րութիւնն կունենար անշուշտ եթէ

ընդարձակ երկրի մը վրայ յըռած չը-
լար : Օրինակական շինութիւնն ծայրը
Վերլինն կտակ, եւ հարաւային
Վերլիննային սկսելով մինչեւ Ռե-
րանիա եւ Վաղարապիտ կը հասնի,
Բրուսի թէ այս զօրաբանութիւնը Բը-
րուսիական պողոտանայ թնդանութիւն
բով եւ տեղեւոր հրապաններով
զինուած են, որը Ռուսիայ համար Բը-
ուսի գինարանին մէջ ձուլուած են
1866 նոյեմբերին ի վեր : Օրա-
ժողովը մօտեւ 240,000 հոգի ալ պիտի
աւելցնէ վերլիննայ զօրութեան վրայ,
որ անշուշտ Վաղարապի իշխանին քա-
ղաքականութեան նկատել ըլլալու սահ-
մանուած է :
Ռուսիայ մէկ աչքն ալ Վաղարապի
պալ ժողովրդաց վրայ է, եւ այս պատ-
ճառաւ Բերդապոլսի ու Վերլիննայի
ընդհանր իրաւ դէմ ըրած հրատա-
րակութիւններն ալ երկու տէրու-
թեան մէջ այժմէն դժուարութեան ըզ-
դայում կը տածեն : Վերլիննային
Բերդապոլսի փողոցներուն մէջ ուս-
ման թաղանայ յայտարարութիւններ
տեսնուել են, որը ուսու ժողովուրդը
կը դրոշմէ կայսեր պալատին առ-
ջը դուռնուելու եւ աղաւաղաւ օրէ-
նդարարութիւններ պահանջելու : Բը-
րուսի այս պէտքը Ռուսիայ մէջ օրքան
զօր կը գաղաւթ, եւ նոյն իսկ Բերդա-
պոլսի մէջ տալու Վաղարապի կազմ-
ութիւն Վաղարապի եւ Ռուսիայ փոխա-
դարձ գրից վրայ հրատարակած յօդ-
ւածի մը մէջ կը ըսեն Վաղարապի ի-
րաւունք ունի դէմ կենալու որ Ռու-
սիան « Զարապիտ-Բերդապոլսի » ի-
րաւունքն « այն է Բերդապոլսի հաճ-
կատան մէջ չտարածին, բայց Ռու-
սիա ալ իրաւունք ունի թող չտարա-
որ Վաղարապի ստորին Բանուրի եղե-
բաց վրայ հաստատուի : Վերլիննայ
գիրք իր խորհրդածութիւնները շա-
րունակելով կը կարծէ որ Վաղարա-
պի Վաղարապի դաշնակցութիւնն մը չը
կրնար Բրուսիայ եւ Ռուսիայ դէմ
կենալ : քայլ այն առեւ Վաղարապի
կրնայ վառագուռ ըլլալ, կրնէ, եթէ
իր կառավարութիւնն ազատ սկզբ-
բանց վրայ հաստատուել ջանց մէջ
յաջողի : ուստի կը յորդորէ Բեր-
դապոլսի արքունիքը, որպէս զի իրաց
լաւ ուղղութիւնն ընելով Վաղարա-
պի եւ ջանց, եւ պէտք եղած նոր քա-
ղաքականութիւններն անցաւ իր գործ
դէմ : Եւս յօդուածն անոր համար
առաւել կարեւորութիւն ունի, որ
Ռուսիայ կառավարութիւնն այսպիսի
կարծեաց յայտարարութեան մը դէմ
բնու ձայն չհանց : Բնու է որ Վ-
ղեքանդը կայսեր նոր բարեկարգու-
թեանց դէմ չէ, եւ իրեւն Բեր-
դապոլսի պլ Վերլիննային պէս աշխար-
հակալով գիտմամբ ազատականու-
թեան դարձած ըլլայ :
Ռուսներն անմիջապէս կառավար-
դարն են նաեւ որ վերլիննայ յե-
ղափոխի յայտարարութեանց յըռե-
լուն մէջ Վաղարապի մասն ըլլալու է,

եւ այս պատճառաւ անկէ վար մնալ չեն
ուզեր : Բայց առարկայքը ալ կը դան-
դաւին որ Ռուսիա Վաղարապի մէջ գե-
ղապիներն ազնուականաց դէմ դիւր-
աբար համար տեսարաններ կը ցրուէ,
եւ Ռուսիան բնուած յեղն ուր հա-
նելու եւ Վաղարապի Վաղարապի ու
Վաղարապի հպատակ Վերլիննային
համապարտութիւնը տարածելու կա-
խաւի :
Եւս ալ բողոքողն անհիմն չէ : Ռու-
սիա այս առաւել մանր կերպիւ կաշխա-
տի համապարտական դաղափարն առաջ
տանելու : Բերդապոլսի մէջ մանա-
ժողով մը հաստատուած է, որպէս զի
ամեն միջոցներով եւ ուսումնական, յե-
ղադրական, լեզուադիտական եւ բա-
նասիրական պատճառաւոր համար-
լովութիւն ծաւալէ : Բըրդէն Ռու-
սիան իրեւն անպագայ պալատն ազ-
գին ընդուն ընդունուել է պալաց
մեծագոյն եւ զօրաւոր ոյն մասին լե-
զուն ըլլալուն համար : Ուրբուայի
Բերդապոլսի Բերդապոլսի
քոֆ ալ կայսեր ծրագիր մը ներկայա-
ցուցնէ թէ ինչպէս պէտք է պալ-
եան միութիւնը գլուխ հանել :
Բերդապոլսի նշաններն կը աւա-
նուի, որ անցեալ տարի Ուրբուայի
մէջ պալաց նախնական զբեմանե-
րուն ու տարազներուն արուեստա-
հանգէսը, ուր Վաղարապի Սեր-
վիային Վաղարապի եւ ուրիշ տե-
ղերէ ալ շատ մը Վաղարապի հրաւի-
ւած էին, բողոքողն վերացեալ բան
մը չէր, եւ թէ համապարտութիւնը
Բաղարապի եւ Բերդապոլսի ազդակին
չարժանքներն ետեւ եւ դուրս ա-
նոյց վրայ յենլով կարեւորութիւնն ըս-
տանայ, ուրիշ եթէ ոչ մեծամեծ փո-
փոխութիւններ, դո՛ւն քիչ կա՛մ շատ
շինութիւնն կրնայ ապաստել, թէ
պէս առ այժմ խաղաղութիւնն ան
վերջով ալ ըլլայ :
Բերդապոլսի Բերդապոլսի
Բերդապոլսի լեզուի հետեւ լու-
րերը կուտայ :
« Վերլիննայի մեծագոյն արու եւ
տարաններն մէկը » որ Վերլիննայ կառա-
վարութեան հետ պալատականութիւն
ըրած է 50 000 խահաւայի կա երկնելու
պատերազմի համար, Վերլինն անհի-
տաղ իր մտապաւ, որպէս զի հարկ եւ
գաճին չափ չուտով լնցնեն :
« Բերդապոլսի արքունի մը հետ ալ 10
000 սերվիայի հեծելազորի համար թուր-
շինելու պալատականութիւնն եղած է :
« Բերդապոլսի զինուոր դրածա-
րաններն մէկուն գործադատարը հա-
տաւ հաճ Վերլիննային : Զինուոր գըր-
ծարանն ալ Վերլիննայ համար զինք ըն-
նելու պալատականութիւնն եղած է :
« Բերդապոլսի կառավարու-
թեան հետ պալատականութիւնն եղած է 100 000
հաճ տոկին լցուող հրապան շինելու :
« Վերլիննայի Բաղարապի լեզուի ալ
կը ծանուցանէ թէ Վերլիննայ կառավա-
րութիւնն Վաղարապի պատերազմական

